

Aan Provinciale Staten

Datum :
 Briefnummer : 2015-45160
 Zaaknummer : 598712
 Behandeld door : (10)(2e)
 Telefoonnummer : (10)(2e)
 E-mail : (10)(2e)@provinciegroningen.nl
 Onderwerp : Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen

Geachte dames en heren,

1. Samenvatting

Op 4 november jl. heeft de Nationaal Coördinator Groningen, de heer J.G.M. Alders, (verder NCG) het concept-Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen gepresenteerd. U heeft dit programma inmiddels ontvangen.

Allereerst complimenteren wij de NCG voor het vele werk dat in een relatief kort periode is verzet. Wij vinden het concept-programma van de NCG een uitgebreid programma waarin de versterkingsopgave in het aardbevingsgebied vorm en inhoud begint te krijgen. De omvang van het programma laat zien hoe fors, complex en ingrijpend de problematiek voor de inwoners in het aardbevingsgebied is.

Wij onderschrijven de gebiedsgerichte aanpak waarbij de inwoner centraal staat. Dit programma gaat immers over inwoners en kan alleen slagen mét inwoners. Wij vinden het goed dat de NCG 'van binnen naar buiten' werkt.

Wij hebben ook een aantal aandachtspunten. De belangrijkste zijn wat ons betreft:

- Focus versus totaal aardbevingsgebied;
- Regelingen;
- Bieden en borgen van duurzaam economisch toekomstperspectief;
- Financien; en
- BRZO.

Naast dit programma blijven wij ons onverminderd inzetten voor een verdere verlaging van de gaswinning om de veiligheid van inwoners te waarborgen. Vertrouwen en veiligheid kunnen alleen hersteld worden als zowel de gaswinning substantieel wordt verlaagd én de versterkingsopgave plaatsvindt.

2. Doel en wettelijke grondslag

De centrale opdracht van de NCG is het vormgeven van het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2015-2025. Het gaat om een interbestuurlijk uitvoeringsprogramma van Rijk, provincie en gemeenten.

3. Procesbeschrijving en planning

De NCG heeft op 19 augustus jl. een presentatie gehouden in uw Statencommissie Bestuur, Financien en Veiligheid over zijn proces om te komen tot het Meerjarenprogramma. Op 4 november heeft de NCG het concept-programma openbaar gemaakt. Uw presidium heeft besloten over dit concept een extra statencommissie Bestuur, Financien en Veiligheid te houden op woensdag 11 november a.s..

Vroegtijdige betrokkenheid van uw Staten bij de totstandkoming van dit programma vinden wij van groot belang. Vanuit ons college participeert gedeputeerde Eikenaar in de bestuurlijke stuurgroep van de NCG. Deze stuurgroep vergadert in de maand november meerdere keren over het voorliggende concept.

Op 25 november stelt de bestuurlijke stuurgroep van de NCG het advies vast over het totale programma. De finale afstemming vindt op 14 december 2015 plaats in het Nationaal Bestuurlijk Overleg Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. Ten slotte wordt het resultaat van de finale afstemming vastgesteld in de vergadering van de colleges van B&W's, GS én de ministerraad (voorzien op resp. 15 en 18 december 2015). Begin 2016 leggen wij het programma aan uw Staten voor ter (definitieve) instemming. De Tweede Kamer en de betreffende gemeenteraden behandelen het programma ook begin 2016.

4. Begroting

Dit onderwerp valt onder het thema Gaswinningsproblematiek van het programma Energie en Klimaat van de begroting 2015.

5. Inspraak/participatie

N.v.t.

6. Nadere toelichting

Het onderwerp van deze brief is het concept-Meerjarenprogramma. Wij willen echter nogmaals markeren dat wij een substantiële reductie van de gaswinning noodzakelijk vinden. Dit is een vereiste om de veiligheid van Groningers te kunnen garanderen en draagvlak voor dit programma te verwerven. Wij zetten ons daarom maximaal in om de gaswinning in Groningen terug te brengen naar het niveau waarop de veiligheid gewaarborgd wordt.

De NCG heeft een uitgebreid programma gepresenteerd met maatregelen en voorzieningen om schadeherstel, de versterkingsopgave en de energietransitie (de 'drieslag') plus aanvullend beleid in te vullen. Wij beseffen dat met dit conceptprogramma het vertrouwen van de Groningers niet teruggewonnen is. Wij zijn wel van mening dat dit conceptprogramma de enige wijze beschrijft waarop het vertrouwen van inwoners weer teruggewonnen kán worden. Namelijk met een aanpak die de inwoner centraal stelt en geen onrealistische doelstellingen behelst. Ook de gehanteerde gebiedsgerichte aanpak onderschrijven wij. Dat betekent dat er een enorme opgave ligt. Wij geven hierbij een reactie op de hoofdlijnen van het programma.

Algemeen

Wij zijn tevreden met de continuering van de NCG van de eerder ingezette lijn van de commissie Meijer en het Bestuursakkoord. De commissie Meijer formuleerde als doelen:

- herstel van gevoel van veiligheid en toekomstzekerheid bij de inwoners in het gebied;

- herstel van vertrouwen tussen enerzijds bewoners, ondernemers en bestuurders en anderzijds de Rijksoverheid en de NAM;
- verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en daarmee van de aantrekkelijkheid en belevingswaarde van het gebied;
- borgen van een duurzame economisch toekomstperspectief voor het gebied.

In het Bestuursakkoord is gekozen voor een aanpak met vier sporen:

- vergroting van de veiligheid en preventief versterken van huizen en gebouwen;
- verbetering van de schadeafhandeling en waardevermeerdering;
- verbetering van de leefbaarheid;
- verbetering van het economisch perspectief.

Inwoner centraal

Het is goed om te constateren dat de NCG stappen heeft gezet op enkele onderdelen waar de provincie (mede n.a.v. eerdere bespreking in uw staten) zich in de afgelopen periode hard voor heeft gemaakt. Het gaat dan met name om concrete punten waaruit blijkt dat de inwoner ook *echt* centraal komt te staan:

- In de schadeafhandeling worden significante verbeteringen doorgevoerd. Dit is ons inziens absoluut noodzakelijk en voorwaardelijk om het vertrouwen van inwoners te herstellen.
- De NCG stelt voor een steunpunt in te stellen voor inwoners en bedrijven voor ondersteuning, bijvoorbeeld bij het doorlopen van procedures.
- Er wordt onderzoek gedaan naar het verlenen van rechtsbijstand in geval mensen zich daar niet voor kunnen verzekeren.
- Inwoners kunnen het 'heft in eigen hand nemen' en in overleg met de NCG zelf opdracht geven tot versterking van hun woning.

Wij hebben ons altijd hard gemaakt voor de zogenaamde 'drieslag'. Dit betekent schadeherstel, versterking én verduurzamen van woningen. Dit doet naar onze mening recht aan de noodzakelijke compensatie voor de inwoners én verduurzaming in de regio. Wij vinden het goed dat deze verduurzaming nadrukkelijk in het programma is opgenomen.

Het vormen van een fonds voor het financieren van de aanpak van achterstallig onderhoud vinden wij ook een noodzakelijk instrument, dat het mogelijk maakt om te versterken zonder woningbezitters financieel te belasten.

Ten slotte zien wij ook dat de invloed van NAM op een aantal onderdelen kleiner wordt. Voor ons nog niet vergaand genoeg, maar we zien wel dat er belangrijke stappen in die richting worden gezet. Concreet voorbeeld is de in te stellen onafhankelijke arbitrage (uit een poule van rechters) bij conflicten tussen NAM/CVV en bewoners.

Aandachtspunten

Er zijn echter ook nog zaken waar wij aandacht voor vragen. Hieronder treft u de belangrijkste aan.

Focus versus totaal aardbevingsgebied

De NCG maakt in het meerjarenplan gebruik van de KNMI-kaart die in oktober 2015 is gepubliceerd. Dat de NCG de PGA-contourenkaart¹ nu als uitgangspunt gebruikt voor de versterkingsopgave vinden wij een begrijpelijke keuze. Zo kan daadwerkelijk gestart worden én kan focus aangebracht worden in de volgorde van de versterking (van binnen naar buiten).

Wij willen dat daarnaast concreet verder gewerkt wordt aan lopende zaken die *niet alleen* in de kern van het gebied spelen, zoals de aanpak van scholen, zorginstellingen en cultureel erfgoed. Voorkomen moet worden dat er een rem op de rest van het gebied komt. Wij willen dat de gevolgen van de aardbevingen in het *gehele* aardbevingsgebied worden aangepakt.

Wij vinden het verder discutabel dat regelingen (o.a. waardevermeerdering en -daling) én het voorgestelde flankerend beleid (o.a. duurzaamheidsmaatregelen) worden verbonden aan de PGA-contouren. Ook in de verder naar buiten gelegen PGA-contouren kunnen bevingen plaatsvinden die schade en overlast veroorzaken. Schade en overlast komen echter niet tot uiting in de PGA-kaarten. Bovendien kunnen de PGA-contouren van tijd tot tijd veranderen. Dat brengt onzekerheden met zich mee voor inwoners.

Ten slotte vinden wij dat de PGA-contourenkaart op korte termijn, uiterlijk begin 2016, aan een public critical review² moet worden onderworpen. Het vormt immers een belangrijke pijler voor het totale programma.

Regelingen

De diverse regelingen in het programma hebben directe invloed op de leefomgeving van onze inwoners. Wij vinden dat goede stappen gezet zijn bij de vormgeving van deze regelingen. Sommige regelingen en/of onderdelen zijn inhoudelijk nog onvoldoende uitgewerkt. Wij kunnen nu alleen een uitspraak doen over de uitgangspunten en maken een voorbehoud op het uitwerkingsniveau per regeling. Bovendien is niet altijd duidelijk onder wiens verantwoordelijkheid ze worden uitgevoerd en of sprake is van een publiekrechtelijke rechtsbescherming.

Wij gaan in het bijzonder in op de regeling waardevermeerdering. Wij vinden dit een concrete, goed functionerende en herkenbare maatregel. Inwoners in het gebied waarderen de regeling positief gezien de hoeveelheid aanvragen. Het is een regeling die vorm geeft aan de noodzakelijke compensatie én verduurzaming en die moet naar onze mening ook in de toekomst geborgd zijn. Wij zien dat de NCG deze regeling met terugwerkende kracht tot 1 januari 2016 open wil stellen voor inwoners met schade in alle gemeenten. Dat vinden wij een goede zaak, waarvoor wij lang hebben gepleit.

Voor de periode na 1 januari 2016 stelt de NCG voor om 'met betrokkenen te bespreken hoe de regeling zodanig kan worden ingericht dat deze dienstbaar wordt aan het realiseren van een collectief georganiseerde duurzaamheidsplus bovenop de versterkingsopgave binnen het gebied van 0,2 PGA-contour'. Zoals hierboven reeds genoemd, vinden wij een beperking van het gebied op basis van

¹ De aardbevingen brengen een grondversnelling teweeg. De beving bij Huizinge bracht bijvoorbeeld een PGA van 0,085g voort. Het KNMI en NAM berekenen hoe hoog die versnelling zou kunnen gaan uitpakken. Die voorspellingen slaan neer in PGA-contourenkaarten. De NCG maakt in het meerjarenplan gebruik van deze kaart.

² Een public critical review is een openbaar proces waarin onderzoeksresultaten worden gevalideerd.

een PGA-contour discutabel. Wij willen ons maximaal inspannen om hier gezamenlijk op korte termijn overeenstemming en duidelijkheid over te krijgen.

Bieden en borgen van duurzaam economisch toekomstperspectief

Zoals de commissie Meijer al aangaf in haar advies heeft Noord-Oost Groningen een nieuw duurzaam economisch perspectief nodig. Wij vinden dat dit nieuwe perspectief goed en stevig geborgd moet worden in het Meerjarenprogramma. Niet voor niets heet het concept-meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen'.

Het 'Kansrijke Groningen' moet naar onze mening nadrukkelijker en concreter worden ingevuld.

Financiën

De NCG heeft een leidende rol in de financiële onderbouwing van het concept Meerjarenprogramma. Voor het slagen van het meerjarenprogramma zijn voldoende financiële middelen noodzakelijk. Wij constateren dat de financiële onderbouwing van dit programma nu nog niet is ingevuld. Wij vinden dat de rekening van het Meerjarenprogramma bij NAM/Rijksoverheid ligt.

Als overheden bovendien moeten besluiten over onmiddellijke investeringen en meekoppelkansen, is het noodzakelijk dat voldoende financiële middelen door NAM/Rijksoverheid ter beschikking worden gesteld. Ook *dat* vormt naar onze mening het onderdeel 'Kansrijk Groningen'. Wij zien de financiering van deze compensatiegedachte onvoldoende terug in het concept-Meerjarenprogramma en in de huidige opstelling van de NAM. De NAM beperkt zich tot haar wettelijke verplichting: schadeherstel en versterking. Voor het slagen van het programma is echter meer noodzakelijk én gerechtvaardigd.

BRZO

Een concrete aanpak voor de BRZO-bedrijven ontbreekt. Hoewel wij, samen met gemeenten, hier herhaaldelijk aandacht voor hebben gevraagd, wordt slechts een procesmatig voorstel gedaan. Wij vinden het absoluut noodzakelijk dat er normen komen en/of een landelijk toetsingskader voor de chemische bedrijven. Wij willen een vervolgonderzoek naar de gevolgen van aardbevingen voor bestaande (opslag)gebouwen voor risicostoffen en chemische installaties. Ten slotte willen wij duidelijkheid over de financiële middelen voor onderzoek en maatregelen die genomen moeten worden. Dat de NCG deze financiën 'zo nodig wil bevorderen', is voor ons onvoldoende concreet.

7. Geheimhouding

N.v.t.

8. Afsluiting

Wij zien de uitvoering van het concept-Meerjarenprogramma als een stap in de goede richting om inwoners weer perspectief te kunnen bieden. De woorden 'inwoner centraal, veiligheid voorop' moeten wij komende periode gezamenlijk met verschillende partijen omzetten in concrete daden en maatregelen. En nogmaals, daarbij vinden wij een verdere reductie van de gaswinning absoluut noodzakelijk.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.